

Andrew Ash, Gatestone Institute: Krach britského systému sociálního zabezpečení

- CZ24 News | 6. prosince 2022

UK: Socializovaná medicína neléčí: Krach britského systému sociálního zabezpečení

“Jsem přesvědčen, že od začátků civilizace byla svoboda lidí omezována tichým a postupným pronikáním moci daleko častěji než násilím a náhlými uzurpacemi.” — *James Madison*

“Jednou z tradičních metod, jak lidem vnutit etatismus a socialismus, je zdravotní péče.”
— *Ronald Reagan*

Získání srdcí a myslí občanů jakékoliv společnosti je snazší dosáhnout slibováním almužen. Zejména to platí v době rychlé komunikace, emoce prodávají — a je to také šikovná metoda, jak zadními vrátky plíživě převzít politickou moc. Pokud jde o něco tak silně emotivního, jako je zdravotní péče, je velice obtížné argumentovat proti a zdůrazňovat negativní dopady ze strachu, že budete vypadat bezcitně.

Za prvé, mýtus, že socializovaná medicína je ve Spojeném království “zdarma”, je právě jen a jen mýtus. Je sice pravda, že za návštěvu lékaře NHS nemusíte přímo platit, ale i když se jedná o něco naléhavého, tak na termín zákroku budete muset čekat — někdy i týdny až měsíce. NHS nyní pacientům doporučuje, aby uvažovali o placeném soukromém zdravotním zákroku nebo aby zvážili sjednání soukromého zdravotního pojištění. Na snímku: Kolemjdoucí u vakcinačního centra NHS v

anglickém městě Preston, 30. prosince 2021. (Foto: Christopher Furlong / Getty Images)

To je zřejmě také jeden z důvodů, proč se zdá, že socialisté mají monopol na altruismus. Tvrzení, že konzervativci jsou méně soucitní, protože mnoho základních potřeb nenabízejí zdarma, je ale mylné. To, co socialisté nabízejí, jsou příliš často jen slova a to, co nakonec skutečně poskytnou, bývá velmi nedostatečné — jak se o tom přesvědčili například zklamaní občané Venezuely a Kuby.

Tento typ [signalizace ctností](#) — poskytování všeho všem zdarma — však bývá účinnou strategií nejen k získání hlasů voličů, ale také k tomu, aby se předešlo jakémukoliv změně hroustícího se sociálního systému – změně, kterou systém zoufale potřebuje, ale nikdy se jí nedočká. Stejně jako v případě zdánlivého soucitu, i tato signalizace ctností závisí na nevědomosti a důvěřivosti občanů. Člověk se přece nestane “lepším člověkem” tím, že bude hlasovat pro poskytování sociálních dávek, které jsou často získané podvodem nebo napůl podvodem — je to návnada, protože to co se skutečně stane, nakonec ani zdaleka neodpovídá tomu, co bylo slíbeno. U mnoha lidí to však uspokojí jejich vnitřní potřebu být vnímán jako ten, kdo stojí na straně “dobra” — což sociální sliby vždy jsou — proč by jim jinak veřejnost věřila?

Avšak rozdávání sociálních benefitů nemůže donekonečna poskytovat stabilní řešení problémů našich společností. Kdo ty rozdávané sociální dávky nakonec zaplatí? Ve Spojených státech amerických například ztroskotál plán na odpuštění značné části studentských půjček poté, co se ukázalo, že tyto dluhy by zaplatili i svářeči a řidiči kamionů, kteří sami na vysoké škole nikdy nestudovali. K tomuto závěru dospěli ještě předtím, než si uvědomili, že jejich dřina by financovala i studium módních oborů, které mnozí z nich považují za [neseriózní](#) a frivolní.

Nějakou dobu [se zdálo](#), že učitelské odbory lobbují za to, aby učitelé měli trvalou dovolenou. (Poznámka překladatele: narážka na lockdown během pandemie Covidu-19.) Poté téměř úplně rezignovaly na snahu učit čtení, psaní a počítání ve prospěch [rasistické indoktrinace](#). Nezbyvá než popřát mladým lidem vstupujícím do světa s takovým “vzděláním” hodně štěstí.

Dlouho předtím, než bylo přibližně před sto lety ve Velké Británii a USA zavedeno státní sociální zabezpečení, [zajišťovaly](#) základní potřeby chudým církevní charitativní organizace. Náboženské a filozofické zásady, které v průběhu dějin formovaly naši kulturu, od té doby vedly lidi ke snaze o “spravedlivější” společnost. Finanční pomoc, nemocnice, almužny a zajišťování stravy pro staré a chudé lidi existovaly již dávno před zavedením státních sociálních dávek, státem financovaných projektů sociálního bydlení a zdravotní péče.

Postupem času, jak se prohlubovala odluka církve od státu, přešla řada břemen a povinností církve na stát. Postupný rozvoj socialistických a marxistických myšlenek mezitím toto přerozdělování ještě prohloubil a zároveň zesílil pronikání státní správy do každodenního života občanů.

[Britský systém sociálního zabezpečení](#) od svého zavedení v roce 1945 (v USA v roce 1938) neustále bujel a byl nucen držet krok s neustále rostoucím počtem obyvatel. Nyní však imigrace, změny na pracovištích, masivní nárůst dávek v invaliditě (spolu s rozšiřováním definice “invalidity”), délka doby, po kterou lidé zůstávají nezaměstnaní, a stále více přebujelá byrokracie přispěly k tomu, že je tento zastaralý systém na pokraji zhroutil.

Poměrně jednoduchá premisa, která stála za zavedením sociálních dávek — ochránit nezaměstnané pracovníky a jejich rodiny před pádem do katastrofální chudoby – byla rapidně rozšířena a počet jeho klientů již dávno systém sociálního zabezpečení [přetížil](#). Jednoduše řečeno – v očích mnoha lidí se jedná o experiment, který selhal. Je načase jej přehodnotit a zvážit, zda by nebylo lepší [vrátit](#) se k jiným, produktivnějším formám rozdělování sociálních dávek. Bylo by také dobré zvážit, zda by se neměla oživit myšlenka státních investičních projektů, které by poskytly práci nezaměstnaným.

Bývalý americký prezident Ronald Reagan, se proslavil výrokem, že “devět nejděsivějších slov v anglickém jazyce” zní: “Jsem z vlády a jsem tu, abych vám pomohl.” Reagan kdysi v souvislosti s bezplatnou zdravotní péčí a dalšími formami “[socializované medicíny](#)” [naznačil](#), že je snadné zamaskovat totalitní program jako “humanitární pomoc”, protože lidé se zdráhají zamítnout projekt, který zdánlivě pomáhá těm, kdo potřebují nejen soucit, ale hlavně praktickou pomoc.

Ronald Reagan také [poznamenal](#), že “jednou z tradičních metod, jak lidem vnutit etatismus a socialismus, je zdravotní péče.” Jeho postřeh možná vysvětluje to, proč se koncept “socializované medicíny” stal klíčovým atributem mnoha politických kauz, jejichž ideologie silně čerpá z marxistických a neomarxistických myšlenkových směrů. Vysvětlovalo by to také ctnostné pózy Demokratické strany v USA a labouristů ve Velké Británii, kteří rádi slibují modré z nebe, pokud jde o prosazení jejich stranického programu nebo osobní kariéry.

Za prvé, mýtus, že socializovaná medicína je ve Spojeném království “zdarma”, je právě jen a jen mýtus. Je sice pravda, že za návštěvu lékaře NHS ([National Health Service](#), Národní zdravotní služba) nemusíte přímo platit, ale i když se jedná o něco naléhavého, tak na termín zákroku budete muset čekat — někdy i týdny až měsíce. Dokonce i před Covidem-19 bylo objednání k odbornému lékaři provázeno problémy způsobenými stále se prodlužujícími [pořadníky pacientů](#) čekajících na zákrok. Pokud je váš zdravotní problém neodkladný, tak musíte za poskytnutí lékařské péče jednoduše “bojovat”: NHS nyní pacientům doporučuje, aby uvažovali o placeném soukromém zdravotním zákroku nebo aby zvážili sjednání [soukromého zdravotního pojištění](#).

Od března 2020, kdy byly pozastaveny osobní konzultace v ordinacích obvodních lékařů, se stává stále beznadějnějším úkolem i objednání “telefonické konzultace”. Mezitím náklady na jednotlivé položky na lékařském předpisu rok od roku rostou. [Od roku 2010 do roku 2019](#) se platba za jednu položku na lékařském předpisu zvýšila o 26 % na 8,80 britských liber (GBP). Od dubna 2021 se cena [zvýšila](#) na 9,35 GBP za položku. Pokud užíváte několik léků trvale, tak se jedná o docela nákladnou záležitost. (Poznámka překladatele: Chronicky nemocní pacienti a různé skupiny, např. důchodci, mají výjimku a tyto poplatky například v Anglii neplatí.)

Vezmeme-li v [úvahu](#), že na receptu jsou průměrně dvě položky (průměrného pacienta to tedy stojí 18,7 GBP) a to že lékárny vydávají denně cca 2,7 milionu položek (více než 1 900 za minutu), tak tato “bezplatná” zdravotní péče stojí majlant.

Pak je tu ještě [zubní péče](#). Původní [plán](#) britské vlády na “[bezplatnou](#)” zubní péči (a návštěvu očního lékaře) musel být dramaticky omezen již v roce 1952 – ekonomická realita to nedovolovala.

Zubní ordinace sice nabízejí dotované ošetření “pod hlavičkou NHS”, ale skutečnost je taková, že [stále více občanů](#) “odchází k [soukromým zubařům](#),” přestože mají na zdánlivě “bezplatnou zubní péči” zákonný nárok. Pokud máte bolesti a nemůžete čekat měsíce na ošetření — což se stává poměrně často — a také protože alespoň část tohoto ošetření (např. základní rentgenové vyšetření) stejně zeplatíte z vlastní kapsy — tak je často rozumnější zaplatit vše a využít soukromé zubní péče.

Vysoká míra zdanění ve Velké Británii (nejvyšší [sazba daně z příjmu](#) činí 45 % a “běžná” sazba je 20 %) nutí mnoho lidí přemýšlet o tom, zda by nebylo lepší peníze strhávané z jejich příjmů na “národní pojištění” raději vynaložit na soukromé zdravotní pojištění. Za současného stavu věcí se zdá, že většina lidí (ti, kteří nemají chronické zdravotní potíže) platí za několik málo chronicky nemocných lidí — což je stejný obchodní model jako u soukromých pojišťoven.

K rostoucímu zděšení přispívá i stále horší všeobecný dojem. Zdá se, že jedinými skutečnými “vítězi”, pokud jde o sociální dávky, jsou nově příchozí do Spojeného království — uprchlíci a migranti — a dlouhodobě nezaměstnaní, zejména v rodinách, kde “celé generace” nikdo nepracuje. Toto jsou lidé v

nouzi, kteří ale do systému nikdy neplatili. Tato neudržitelná situace samozřejmě na britských ostrovech nevyvolává žádnou radost. Právě naopak. Pokud chcete recept na to, jak podnítit společenskou nespokojenost, tak zaveďte v zemi systém podobný britskému sociálnímu zabezpečení.

Vezmeme-li v úvahu problém bující ilegální imigrace, rozdělující “woke” ideologii, která staví občany proti sobě, kriminalizaci projevů, kterou představuje zákon o “zločinech z nenávisti”, sametový přístup k fundamentalistickému terorismu, stejně jako infiltraci “trans osob” do ženských sportů, šaten a toalet, rasové štvání v médiích a tak dále, tak se zdá, že máme na problémy zaděláno.

Vodu ještě více kalí nárůst počtu příjemců [sociálních dávek pro “pracující”](#), které se od přelomu století staly pevnou součástí britského systému sociálního zabezpečení. K tomu musíme ještě připočítat “daňové úlevy pro pracující”, “daňové úlevy na děti”, různé cestovní poukazy a další podobné programy a naše skepse roste.

Mnozí si kladou otázku, zda je úkolem vlády dotovat nízké mzdy, a jestli by se neměla spíše zaměřit na to, proč v 21. století minimální mzda nepokrývá životní náklady. Pro většinu dělnických rodin s nízkou mzdou se stalo téměř nemožným *bez pomoci vlády* přežít.

Pro mnoho žadatelů o vládní pomoc není proces “přihlášení se” a zařazení se mezi nezaměstnané vůbec příjemný. Ve Spojeném království musí žadatel o sociální dávky souhlasit se souborem orwellovských [požadavků](#), které jsou mu vnuceny — i když jejich cílem pochopitelně je zabránit [podvodům](#). (Viz příloha.)

Aby stát zůstal [informován](#), jsou občané, včetně poštovních doručovatelů a sousedů, vyzýváni, aby “nahlásili” podezřelé aktivity. Každým dnem si připadáme méně jako ve Spojeném království a více jako v Číně nebo Severní Koreji.

To nevyhnutelně vytváří další problémy. Osobní spory nebo předsudky a administrativní chyby často vyústí v chybné “nahlášení” potenciálních “podvodníků”. Naprosto nevinní — a často velmi zranitelní — žadatelé o finanční pomoc tak v minulosti v některých případech kvůli zlovolným nebo mylným “informacím” strávili týdny i celé měsíce naprosto bez prostředků.

Vezmeme-li v úvahu všechny výše uvedené skutečnosti, tak není vůbec překvapivé, že se mezi žadateli o invalidní dávky pro osoby se zdravotním postižením zdvojnásobil [počet sebevražd](#). Strmě roste také počet případů [psychických problémů](#).

Přijetí osobních omezení a zásahů do soukromí kvůli státní finanční pomoci, která vás ale ovšem ani zdaleka neudrží nad vodou, duševnímu zdraví rozhodně také nijak neprospívá.

Vzhledem k tomu, že počet obyvatel Spojeného království [vzrostl](#) od roku 1980 přibližně o osm milionů (13,8 %), musel být systém sociálního zabezpečení rozšířen daleko za hranice svého původního určení. (Poznámka překladatele: Autor zde odkazuje na článek z 15. 1. 2015 s údaji o nárůstu počtu obyvatel mezi lety 1980 a 2013.)

K růstu populace samozřejmě významně přispěl příliv [imigrantů](#) na britské ostrovy. Po 2. světové válce se v zahraničí narodil přibližně každý 25. obyvatel britských ostrovů. Dnes se v zahraničí narodil téměř každý sedmý. Vzhledem k tomu, že můj otec byl také imigrant, proti imigraci v žádném případě nic nemám. Nemusíte být ovšem zrovna vynikající matematici, abyste si všimli, jak přelidněná jsou britská města a kdo to nakonec bude muset zaplatit.

Slavný ekonom Milton Friedman [poznámenal](#), že nelze mít současně otevřené hranice a sociální stát.

Přitažlivost “Eldoráda” pracovních míst a sociálních dávek způsobuje, že se u britských břehů denně

objevují velké skupiny ilegálních imigrantů, které vděčí za přeplutí kanálu La Manche bohatnoucím gangům pašeráků lidí, a to i navzdory nedávným tragickým utonutím. Ani [statistiky](#) americké vlády potvrzující kriminalitu v lidském toku ilegálních imigrantů mířících do USA zatím žádné imigranty neodradily. Při [pokusech dostat se do USA](#) se zatím podle zprávy tiskové agentury *Associated Press* “pohřešuje nebo zemřelo nejméně 4 000 migrantů, kteří se za poslední čtyři roky snažili dostat ze Střední Ameriky přes Mexiko do USA.”

Toto číslo [podle](#) televizní stanice CBS News zahrnuje “rekordní počet 853 obětí za posledních 12 měsíců, čímž se fiskální rok 2022 stal z hlediska počtu úmrtí migrantů nejhorším rokem vůbec.”

[Zpráva](#) Mezinárodní organizace pro migraci uvádí, že “od roku 2014 zemřelo při pokusu dostat se do Evropy nejméně 29 000 osob.”

To, že západní vlády podle všeho [ztratily vůli tento problém řešit](#), znamená, že můžeme očekávat jen další pokračování těchto tragédií.

Je také nabíledni, že společnosti škodí i hořkost, se kterou občané pohlížejí na nekontrolovanou imigraci a imigrační systém, který splní imigrantům vše, co si nárokují. Soupeření lidí o omezené zdroje, přetahování se o pozice v pořadníku na sociální bydlení, a dokonce i ve frontách potravinových bank, je smutnou podívanou. Přetížení NHS, které by samo o sobě bylo dostatečně znepokojivé, je jen třešničkou na nesmírně nevábně vypadajícím dortu. Vždyť jen celkové [náklady](#) na poskytování zdravotní péče turistům a imigrantům byly již v roce 2013 odhadnuty na dvě miliardy liber ročně.

A když se k tomu přidají ještě výjimky z pravidel pro některé obyvatele – jako například povolení mužům žijícím v [polygammích](#) manželstvích žádat o sociální dávky pro manželky, které ve Spojeném království ani nebydlí – tak hořkost původních obyvatel jen narůstá. Politici svádí tuto nevyhnutelnou reakci na “rasismus” a “xenofobii”, ale mnozí z nás za tím již vidí jen průhlednou snahu umlčet nesouhlas.

Rok od roku stoupá s rostoucím počtem obyvatel nevyhnutelná poptávka po státní sociální pomoci, která vyčerpává zdroje a zároveň plodí hořkou rivalitu mezi těmi, kteří se o pomoc ucházejí – ať už jde o zdravotní péči, sociální bydlení nebo sociální dávky. Dynamika altruismu a vděčnosti tak byla nahrazena stále více autoritářsky vyhlížející státní byrokracií, spojenou s tím, co mnozí dnes považují za cynický pocit nároku na straně těch, kteří státní pomoc očekávají.

Výsledkem je přetížená byrokracie, která nejenže ztratila svoje primární poslání, ale není ani schopna adekvátně fungovat. Máme zde nyní systém, který byl v průběhu svého vývoje tak důsledně využíván a zneužíván, že sociální dávky zdaleka už nefungují jako uklidňující “záchranná síť”, ale spíše jako metoda zotročení občanů státem. Není divu, že kritici této situace obviňují po sobě jdoucí vlády ze “[selhání](#)”, protože rezignovaly na jakékoliv řešení.

Není pochyb o tom, že stát má dobré důvody k tomu, aby zavedl opatření proti asociálnímu chování některých na něm závislých osob, ale taková opatření nevyhnutelně vytvářejí nepřátelskou a podezřívavou atmosféru, která zcela postrádá empatii. Mnozí příjemci sociálních dávek dnes už ovšem nejsou vůbec vděční za pomoc, kterou dostávají, dívají se na systém sociálního zabezpečení s pohrdáním a domnívají se, že by měli dostávat ještě více.

Ironickým výsledkem je pak to, že tento dobře míněný koncept byl nenapravitelně znehodnocen jak ze strany žadatele, tak ze strany poskytovatele do té míry, že se zdá, že si obě strany navzájem zazlívají svou existenci. A pak je tady samostatný “[generační](#)” problém dlouhodobých příjemců sociálních dávek – kdy se závislost na sociálních dávkách stane preferovaným životním stylem pro

celé generace v rodinách, které často do systému pranic nezaplatily – a to již tak nebezpečně napjatou situaci ještě zhoršuje.

Možná právě proto je mezi námi tolik lidí, kteří jsou v nouzi, ale kteří se jednoduše [nechtějí](#) do tohoto systému sociálních dávek zapojit.

Ačkoliv je pro mnohé systém sociálních dávek nepochybně lepší než umřít někde na ulici, tak se stále více jeví jako nelidská mašinérie, která sociální nouzi řeší opatřeními ve stylu Velkého bratra. Pro občana v nouzi je právo na sociální podporu krajně podivné “právo”, vzhledem k tomu, že na něj dohlíží “úředníci pro dodržování předpisů” a vzhledem k tomu, že být příjemcem dávek je společensky tak trochu “ostudou”. A pak jsou tady ještě nejrůznější překážky, které musíte překonat, než vůbec něco dostanete.

Je smutné, že “záchranná síť”, kterou dnes ve Spojeném království máme, se jen málo podobá tomu, co si její dobročinní průkopníci [představovali](#).

Možná by se našly návrhy, jak ji konstruktivně zlepšit.

Andrew Ash se narodil ve Velké Británii v anglo-egyptské muslimské rodině. Žije v Londýně.

Příloha

Ve Velké Británii musí žadatelé o dávky akceptovat řadu špehovacích opatření, jako jsou [vládní kontroly](#) a [sledovací programy](#). Pokud si to stát přeje, tak musí mimo jiné dát státu souhlas s přístupem ke svým bankovním účtům, což je součástí snahy zabránit podvodům, které jsou ovšem často způsobené neschopností celé té státní mašinérie.

Žadatelé se musí zavázat, že budou stát [informovat](#), pokud si naplánují třeba jen několikadenní dovolenou.

Musí být kdykoliv [k dispozici](#), pokud by byli předvoláni na “schůzku ohledně dodržování předpisů” — což je pouze zdvořilý (i když poněkud výhružný) výraz pro vyšetřování podvodu.

Rodiče samozivitelé musí [informovat](#) úřady, pokud s někým naváží osobní vztah, pokud jejich nový partner tráví v domově žadatele více času, než je povoleno. V opačném případě mohou očekávat, že budou sledováni a pozváni k “pohovoru o dodržování předpisů”.

Snadno se říká: “Pokud jste neudělali nic špatného, nemáte se čeho obávat.” Ale protože jsem takovou epizodu zažil, mohu potvrdit, jak může být taková “administrativní chyba” emocionálně a finančně zničující. V důsledku této své zkušenosti doufám, že bez ohledu na okolnosti už nikdy nebudu žádat o žádnou dávku, i kdybych na ni měl “právo”. Zřejmě nejsem ve Spojeném království [jediný](#), kdo takto uvažuje.

Pokud by se vám vše výše uvedené nezdálo dostatečně ponižující, tak žadatelé jsou také [povinni](#) informovat stát, pokud dostanou dar v podobě peněz nebo cenností, které předtím neoznámili, a týká se to dokonce i dárku k narozeninám.

ZDROJ: gatestoneinstitute.org

Překlad: Helena Kolínská, Libor Popovský